

Saksbehandler
Eivind Elvestad

Telefon
776 42 076

Vår dato
10.01.2017
Deres dato
25.11.2016

Vår ref. 2016/8137-2 Arkivkode 421.3

Deres ref. **KARLSØY KOMMUNE**

Arkiv saksnr.	16/1227
Dok.nr.	12
Løpenr.	13 JAN 2017
Saksbeh.	CSJ
Ark.kode	K01
Klassisjon	
Gradering	

Karlsøy kommune

9130 Hansnes

Innspill til oppstart av arbeid med etablering av snøscooterløyper i Karlsøy kommune

Viser til kommunens brev av 25.11.2016 hvor det bes om innspill i forbindelse med oppstart av arbeidet med etablering av snøscooterløyper i Karlsøy kommune. Fylkesmannen har følgende innspill til varselet:

En generell gjennomgang av prosessen frem mot vedtak, samt behandling av eventuelle klager mv. ble gitt i et foredrag under Plan -og byggesakskonferansen høsten 2015 og Miljømila 2016. Foredraget er tilgjengelig på følgende link:

<https://www.fylkesmannen.no/PageFiles/811518/Lovendring.%20Kommunenenes%20adgang%20til%20%C3%A5%20etablere%20sn%C3%B8skuterl%C3%B8yper,%20Eivind%20Elvestad,%20Fylkesmannen%20i%20Troms.pdf>

Dersom dere har problemer med å få åpnet linken kan dere kontakte Fylkesmannen v/ Eivind Elvestad på tlf 776 42076 for å få tilsendt foredraget.

Generelt ligger det som utgangspunkt under kommunens skjønn å bestemme hvor løypene skal lokaliseres og hvilke bestemmelser som skal gjelde for bruken av løypene. Motorferdselloven og forskrift om bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag inneholder likevel enkelte rammer og føringer for skjønnnet. Løypene skal ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder og skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep, jf. forskriften § 4a 4. ledd.

Videre skal lokaliseringen av løypene og bestemmelsene om bruken av løypene bygge på en vurdering av nærmere angitte hensyn, jf. 5. ledd, nærmere bestemt:

- Reindrift
- Støy og andre ulemper for friluftsliv
- Naturmangfold
- Bolig- og hytteområder
- Kulturminner og kulturmiljø.
- Sikkerheten for de som kjører og andre
 - Skredutsatte områder bør unngås. Dvs utløpsområder for skred.
 - Unngå bratt terreng. I forbindelse med snøskred brukes begrepet «bratt terreng» om terreng brattere enn 30 grader. Snøskred kan også starte i moderat bratt terreng (25 -30 grader), særlig ved dårlige vær og stabilitetsforhold, se prop. 35 L, side 52.

- Andre relevante lokale forhold kan være kløfter, brattheng, usikker is, siktforhold, objekter man kan kjøre på mv.
- Hensynet til sikkerhet kan få betydning for lokalisering, men kan også tilsi at det etableres rutiner for overvåkning, varsling stenging, skilting mv. Det kan også tilsi begrenset åpningstid.

Videre kan hensynet til grunneiere og andre rettighetshavere også få betydning for lokaliseringen av løypene. Forskriften krever at grunneiersamtykke skal innhentes på forhånd, jf. 7. ledd. Uavhengig av dette gjør motorferdselloven og forskriften ingen innskrenkninger i den adgang grunneiere og andre rettighetshavere på privatrettslig grunnlag har i å forby eller begrense motorferdsel på annen eiendom, jf. motorferdselloven § 10. Snøscooterkjøring inngår ikke i allemannsretten etter friluftsloven og gir ikke grunnlag for ekspropriasjon.

Vedtaket av løypene skal videre bygge på et kunnskapsgrunnlag som er godt nok til å oppfylle forvaltningslovens krav til sakens opplysning og de konkrete utredningskravene som følger av motorferdselloven og forskriften. Det alminnelige kravet til opplysning av saker som gjelder forskrifter kommer til uttrykk i forvaltningsloven § 37 1. ledd: *«Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes»*. Dette innebærer et generelt krav til at ulike relevante sider av saken er så godt opplyst som nødvendig ut fra sakens betydning, omfang, kompleksitet mv.

Før kommunen sender forslaget til løyper på høring skal den videre utrede virkningen løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i influensområdet, 6. ledd. Med «influensområdet» menes området som blir påvirket av etablering av snøscooterløyper, for eksempel det området som blir påvirket av støy. Det er med andre ord ikke bare virkningene på friluftsliv og naturmangfold i løypene som i denne sammenheng er relevant, men også virkningene for de områder utenfor planområdet som berøres.

Videre skal kommunen kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen, jf 6. ledd. Dette skal skje med utgangspunkt i Miljødirektoratets håndbok M98-2013 «Kartlegging og verdsetting av friluftsområde». Ishavskysten friluftsråd har gjennomført en slik kartlegging for Karlsøy kommune, som de nå jobber med å få publisert. Lokaliseringen av løypene må med andre ord bygge på denne kartleggingen og verdsettingen. Generelt bør kommunen unngå at løypene legges i områder som regnes som viktige eller svært viktige friluftsområder på vinterstid, se prop. 35. L side 41. Kommunen bør også søke å holde store, sammenhengende vinterfriluftsområder frie for snøscooterløyper, se innst. 253 L (2014–2015). Områder som bare har verdi som friluftsområde på sommeren, har i denne sammenheng ikke betydning.

Selv om det ikke fremgår uttrykkelig av lovtekst og forarbeider, tilsier henvisningen til PBL § 11-14 sammenholdt med reelle hensyn, at forslaget både skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Følgende dokumenter bør inngå i høringen:

- Kartet
- Forslag til bestemmelser
- Utsnitt av kommuneplankart og annen relevant informasjon
- En saksfremstilling tilpasset den konkrete situasjon og behovet i den enkelte sak.

Nærmere om naturmangfold og friluftsliv

Fylkesmannen i Troms vil bidra til å sikre et rikt og variert naturmangfold og områder for tradisjonelt friluftsliv i Troms. Vi oppfordrer kommunene til ikke å planlegge scooterløyper for fornøyleseskjøring

i inngrepsfrie og villmarkspregede landskap i kommunen som har viktige leveområder for vilt, og gode muligheter for tradisjonelt friluftsliv.

Kommunen skal ta hensyn til naturmangfold når de skal fastsette løyper for snøscooter. Dette følger av motorferdselloven § 4a, tredje ledd. Dyr og fugler som overvintrer i Karlsøy bruker gjerne store områder og kan forstyrres av scooterkjøring. Bruken av løypene vil sannsynligvis være størst på våren siste uker av scootersesongen. Dette er den mest sårbare tiden for vilt som har overvintret og overlevd vinteren. Opplagsnæring er brukt opp og det er lite næring å hente ute. Man må derfor vurdere hvor i terrenget løypa skal gå for å ivareta naturmangfold på best mulig måte, og sette av tilstrekkelige arealer til å ivareta de ulike arters behov for hvile, reproduksjon og næringssøk. Rovfugler hekker tidlig og kan avbryte hekkingen hvis de blir forstyrret eller hvis næringstilgangen er knapp.

Åpne næringsrike vann som ikke fryser igjen på vinterstid eller tiner tidlig på våren er viktige for vannfugl. Det samme gjelder spillplasser for skogsfugl. Kommunen bør også ta hensyn til lokalt kjente og særlig gode leveområder for rype i planlegging av scooterløyper. Jaktrykket på småvilt kan øke som følge av at jaktområder blir lettere tilgjengelige med en scooterløype. Både haren og rypa er nå på rødlista over arter som er nært truet.

Vi minner om at alle offentlige beslutninger som berører naturmangfold skal vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven kap II, § 7 (8-12). Det skal synliggjøres skriftlig hvordan prinsippene er vurdert og vektlagt hvis det fattes vedtak om forskrift om snøscooterløyper i Karlsøy. Denne vurderingen bør også fremgå i høringsdokumentene.

Kunnskapen om forekomst av naturmangfold og konsekvenser av scooterløyper skal være god nok til å fatte en beslutning (§8). Dersom man er usikker på konsekvenser for viktig naturmangfold skal det vurderes om føre-var prinsippet (§ 9) skal legges til grunn. Det skal også gjøres en vurdering av den samlede belastningen løypene vil medføre på naturmangfold langs løypene og i influensområdet. Det skal velges utforming og lokalisering som unngår, eller gir minst mulig tap av biologisk mangfold (§12) og eventuelle kostnader ved miljøforringelse skal dekkes av tiltakshaver (§11).

For å oppfylle kravet i § 8 er det viktig med et godt kunnskapsgrunnlag som grunnlag for de utredninger og vurderinger kommunene skal foreta. Utredningene bør tilpasses omfanget av løypene og områdene de går gjennom. Utredningen skal ta utgangspunkt i kunnskap som er tilgjengelig. Kunnskap om naturmangfold kan hentes i www.naturbase.no og www.artskart.no. Hvis det ikke foreligger kunnskap om viktige forhold må det i nødvendig grad innhentes ny kunnskap.

Fylkesmannen kan bidra med kunnskap om sensitive arter som er unntatt offentlighet i Naturbase og artskart. Disse skal det tas spesielt hensyn til. Ta kontakt med oss om dette når det skal utarbeides forslag og virkninger for traséer. Vi anbefaler også kommunen å legge til grunn egen lokal kunnskap om naturmangfold i kommunen.

Det finnes relativt lite kunnskap om den konkrete effekten snøskuterkjøring har på artenes overlevelse og reproduksjon. Derfor bør kommunen også legge føre-var-prinsippet (§8) til grunn og planlegge løyper med en lokalisering som unngår mulige negative konsekvenser for naturmangfold, i tråd med § 12.

Miljødirektoratet har utarbeidet en generell veileder om fastsetting av skuterløyper med en særlig veileder til hvordan kommunene skal ta hensyn til naturmangfold ved planlegging av snøskuterløyper. Denne veiledningen ligger på www.miljokommune.no under tema motorferdsel.

Nærmere om reindrift

Karlsøy kommune har fire reinbeitedistrikter å forholde seg til i planleggingen av løyper. Tre distrikter, dvs. Ringvassøy rbd. Rebbenesøy rbd. og Vannøy rbd. har helårsdrift, og vil bli berørt av økt aktivitet og økt ferdsel i utmarka. I øydistrikter er det ikke markante skiller mellom årstidsbeitene. Etablering av snøscooterløyper vil kunne ha innvirkning på reinenes bruk av områdene. Høysesong for bruk av snøscooter til rekreasjonsformål vil trolig være i perioden mars til og med april. Reinen er da på sitt svakeste etter en lang vinter og vil være svært utsatt for ekstra stress. Dette vil gjelde spesielt i år hvor en kan oppleve låste beiter og vanskelige beiteforhold. I begynnelsen av mai starter kalvingstiden. I enkelte år vil det kunne være behov for å stenge snøscooterløyper av dyrevelferdsmessige hensyn ol, i medhold av nasjonal forskrift § 4a, annet ledd, siste punktum, jf. § 9, første ledd, annet punktum. Dette må synliggjøres i forskriftene. Det forutsettes at kommunen i arbeidet med etablering av rekreasjonsløyper tar de berørte reinbeitedistrikter med i planleggingen tidlig i prosessen og har en tett dialog med disse i valg av områder og traseer. Dette gjelder også for driftsfasen.

Særlig om støy:

Fylkesmannen skal som statlig fagmyndighet se til at etablering av snøskuterløyper for fornøyleseskjøring ikke medfører at en større del av befolkningen utsettes for plagsom/helseskadelig støy. Videre at slik etablering ikke gjør vesentlige innhugg i naturens «stille rom», som har en vesentlig verdi for friluftslivet. Ved fastsetting av kommunal forskrift skal kommunen derfor ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet, jf. nasjonal forskrift § 4a.

Avhengig av blant annet topografi, skjermvirkning, meteorologi, hard eller myk mark, refleksjon og ikke minst type snøscooter, vil influensområdet for støyen fra en skuterpassering strekke seg fra noen få hundre meter til flere kilometer ut fra løypa. For friluftsområder som er verdsatt som svært viktig eller viktig anbefaler Miljødirektoratet i tabell 3 i dokumentet *Veiledning støy - snøskuterløyper* en grenseverdi på 40 L_{5AF}. Ved full akselerasjon kan dette støynivået oppleves på 2 800 meters hold.

Anbefalt grenseverdi for støynivå ved støyømfintlige bygg er L_{5AF} 60 og 70 dB ved inngang til hhv. gul og rød støysone. Det tillates ikke etablert skuterløyper som medfører støyømfintlig bebyggelse i rød støysone.

Med hilsen

Per Elvestad
plandirektør

Oddvar Brenna
fagansvarlig plan

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.